

Beslut

Datum
2017-10-23

Dnr (anges vid skriftväxling)
511-2735-2015

Dossiénr
NVR2047158

Beslut för bildande av naturreservatet Stämpelhön

Naturreservatets namn: Stämpelhön
NVR-id: 2047158
Kommun: Åre
Län: Jämtland
Väggkarta: 70D4IN och 70D4IS
Lägesbeskrivning: 27 kilometer nordväst om Åre, vid Häggsjön
Centrumkoordinater: N: 7045906 E: 381139 (SWEREF99 TM)
Fastighet: Del av Så 1:27 (ny fastighetsbeteckning när fastighetsbildning är klar)
Ägare: Staten genom Naturvårdsverket
Förvaltare: Länsstyrelsen Jämtlands län
Totalareal: 203 hektar, varav cirka 170 hektar produktiv skogsmark

Innehållsförteckning

Länsstyrelsens beslut	3
Syftet med naturreservatet	3
Skälen för beslutet	3
Beskrivning av området	4
Föreskrifter	5
Skötselplan.....	6
Redogörelse för ärendet	7
Ärendets beredning	7
Synpunkter på förslaget till beslut	7
Länsstyrelsens bedömning	8
Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser	8
Konsekvensutredning.....	9
Upplysningar	9
Bilagor.....	10

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärks på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn ska vara **Stämpelhön**

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald samt värdefulla naturmiljöer i ett större naturskogsområde med höga naturvärden knutna till näringsrik granskog, gammal, långsamväxande granskog och näringsrika sluttande kärr.

Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet är:

- Näringsrik granskog och långsamväxande gammal granskog med riklig förekomst av gamla träd, torrträd och nedfallna träd i olika nedbrytningsstadier, samt de ved-, mark- och barklevande arter som är knutna till denna miljö.
- Näringsrika sluttande kärr med naturlig hydrologi, samt de mossor, kärlväxter, insekter och snäckor som är knutna till denna miljö.
- Upplevelsen av ett stort, ostört naturområde med stor känsla av ”orördhet”.

Beskrivning av området

Naturreseptatet är beläget cirka 27 kilometer nordväst om Åre, strax väster om vattendraget Häggsjön. Området är totalt 203 hektar stort varav cirka 170 hektar utgörs av produktiv skogsmark. Ungefär hälften av den produktiva skogsmarken ligger ovanför gränsen för fjällnära skog. Högsta höjden, cirka 650 meter över havet, är lågfjället Stämpelhön i områdets sydvästra del. Ned till de lägsta delarna i områdets östsluttning är höjdskillnaden cirka 200 meter. Berggrunden utgörs av de sedimentära bergarterna kalkfyllit och kalkförande glimmerskiffer. Jordarten är moig morän. I områdets högre liggande delar bryter hållar (berg i dagen) genom jordtäcket. Stämpelhöns västliga läge i förhållande till det norska havsklimatet framgår av årsmedelvärdet för nederbörden som är 900 mm för perioden 1961–1990.

Skogen utgörs övervägande av gran, men inslag av björk finns i hela området. Björk förekommer mera frekvent upp mot toppen av Stämpelhön och vid myrarna i sydvästra delen av området. Spridda inslag av sälg och rönn finns också. Granskogen är ungefär 100–160 år gammal. Äldre trädbestånd finns, främst på magrare marker i sydväst, där också hänglavar kan förekomma rikligt. Trots det fjällnära läget har skogen i större delen av området en ovanligt hög tillväxt med grova träd och med ökande produktionstakt av död ved, som inom en snar framtid kommer att resultera i naturskog av ännu högre kvaliteter.

Våtmarkerna i väster och på höjdplatån vid Stämpelhöns topp är av typen fattiga starrkärr. På sluttande marker, i hela området, övergår våtmarkerna i näringsrika kärr och kalkhaltiga rikkärr.

Fältvegetationen, framför allt i områdets östra del, domineras av högrter. Det norska oceaniska klimatet och närheten till det stora vattendraget Häggsjön påverkar fuktighetsförhållandena i Stämpelhön. Detta gör att flera västliga arter (så kallade suboceaniska arter) är påträffade i området.

En mer omfattande beskrivning finns i skötselplanen, bilaga 4.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud enligt andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, till exempel vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, bro, spång eller jaktorn,
2. utöka eller förändra befintlig byggnad eller anläggning,
3. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande,
4. anordna upplag, utföra fyllning eller tippning, spränga, schakta, borra, gräva, markbereda, utföra någon annan typ av markbearbetning eller bedriva täkt av något slag,
5. anlägga väg, skoterled, uppställningsplats för fordon, eller liknande anläggningar,
6. dika, kulvertera dike, dämna, eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållande,
7. utföra skogsvårds- eller skogsskötselåtgärder, eller på annat sätt fälla eller skada träd och buskar, samt flytta eller upparbeta stående och liggande döda träd eller delar av träd,
8. införa för området främmande växt- eller djurart,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra växtnäringsämnen,
10. placera ut saltstenar i anslutning till källor och fuktig-blöt mark.
11. framföra motordrivet fordon i terräng

Utän Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

12. dikesrensa.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser,
2. uppsättning av informationstavla, placerad enligt bilaga 1,

3. undersökning och dokumentation av mark, vegetation samt växt- och djurliv i uppföljningssyfte,
4. borttagning av främmande arter genom mekaniska metoder.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. plocka och samla in arter av olika slag, med undantag av bär och matsvamp,
2. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet,
3. göra åverkan på mark, block, växtlighet, torrträd eller annan död ved,
4. framföra motordrivet fordon i terräng.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ovan skall inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- b) att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel enligt undantag i terrängkörningsförordningen (1978:594),
- c) att framföra motordrivet fordon i räddningstjänst och vid sjukfall,
- d) statliga tjänstemän att framföra motordrivet fordon i tjänsteärende,
- e) att transportera fälld björn, älg, hjort eller vildsvin med motordrivet fordon på fastmark,
- f) att transportera fälld björn, älg, hjort eller vildsvin med lättare (<400 kg) bandgående fordon på våtmark, eller med terrängskoter på väl tjälad och snötäckt mark,
- g) normalt underhåll av till naturreservatet angränsande väg. Vad som räknas som normalt underhåll framgår i bilaga 3.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård.

Redogörelse för ärendet

Ärendets beredning

Lännsstyrelsen beslöt 2010 att föreslå Stämpelhön som naturreservat och föreslog samtidigt till Naturvårdsverket att området skulle ingå i Sveaskogspaketet (ESAB). Efter godkännande från Naturvårdsverket 2011 kontaktades markägaren och informerades om planerna att bilda naturreservat. 2014 köptes området av Naturvårdsverket genom en större markbytesaffär, det så kallade ESAB-paketet (Ersättningsmarker i Sverige AB).

Under 2017 tog Lännsstyrelsen fram ett förslag till beslut om naturreservat. Markägare, ägare av särskild rätt inom området, berörda samebyar samt ett flertal berörda myndigheter och intresseorganisationer fick möjlighet att yttra sig över förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Totalt har det inkommit sex yttranden på remissen av naturreservatsförslaget varav tre utan erinran. Lännsstyrelsen har beaktat alla yttranden.

Åre kommun har inga invändningar mot naturreservatet men påpekar att Åre kommuns översiktsplan antagits så sent som i juni 2017, då Stämpelhön var ute på remiss. Detta har rättats till i texten.

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker beslutet men anser att den föreslagna avgränsningen mitt i Tjultjärnen är olämplig och föreslår att gränsen justeras för att antingen hela tjärnen eller ingen del av den ska ingå i naturreservatet. Lännsstyrelsens bedömning är att gränsen är dragen enligt gällande riktlinjer vid tillfället för gränsdragningen.

Sametinget anser att det i syftet ska tilläggas att behovet av områden för den samiska kulturen ska tillgodoses inom ramen för bevarande av biologisk mångfald och naturmiljöer. Lännsstyrelsen kan inte bemöta detta då ett område kan förklaras som naturreservat enbart i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet (7 kap. 4 § miljöbalken). De vill att föreskrifterna inte ska hindra samisk markanvändning eller beviljande av skydds jakt på rovdjur. Lännsstyrelsen bedömer att föreskrifterna inte utgör hinder för samisk markanvändning eller möjlighet att beviljas skydds jakt på rovdjur. Renskötsel ska därmed fortsatt kunna bedrivas inom naturreservatet. Vidare bedömer Sametinget att naturreservatet även skulle kunna bidra till att uppfylla miljökvalitetsmålet *Storslagen fjällmiljö* och att naturreservatet är förenligt med riksintresset för rennäring.

Länsstyrelsens bedömning

Området utgör ett större naturskogsområde, vilket är en internationell ansvarsmiljö och därmed en prioriterad skogstyp enligt ”Nationell strategi för formellt skydd av skogsmark”. Områdets näringsrika granskogar och sluttande rikkärr hyser mycket höga naturvärden

Beslutet om naturreservat är ett viktigt led i uppfyllande av miljö kvalitetsmålen Levande skogar och Myllrande våtmarker, samt Ett rikt växt- och djurliv.

Skälet till att ge området ett formellt skydd med föreliggande föreskrifter är främst att bevara områdets naturskogar genom att förhindra skogsskötselåtgärder, att bevara markens naturliga hydrologi genom att förhindra dikning och körskador, samt att förhindra andra typer av exploatering som är skadlig för området naturvärden och upplevelsevärden

Val av skyddsform

För att förhindra åtgärder som kan skada områdets naturvärden och värden för friluftslivet krävs att området får ett formellt och långsiktigt skydd. Mot bakgrund av områdets storlek och mångformighet bedömer Länsstyrelsen att bildande av naturreservat är det bästa alternativet för att på lång sikt bevara och utveckla områdets höga naturvärden och rekreationsvärden.

Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Naturreservatet ingår i område av riksintresse för rennäring (enligt 3 kap. 5 § miljöbalken) och ingår i betesområdet för Kalls sameby.

Områdets ingår också i riksintresse för Naturvård, Kodalshöjden (enligt 3 kap. 6 § miljöbalken), riksintresse för vattendraget Åreälven (enligt 4 kap. 6 § miljöbalken), samt riksintresse för rörligt friluftsliv (riksintressen med geografiska bestämmelser enligt 4 kap. 2 § miljöbalken).

Gällande översiktsplan för Åre kommun antogs i juni 2017. Översiktsplanen anger ingen specifik markanvändning för det aktuella området. Inte heller i Vindkraft i Åre kommun – tillägg till översiktsplan berörs naturreservatet.

Länsstyrelsen bedömer därmed att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Vidare bedömer Länsstyrelsen att inskränkningarna i enskilda rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningarna Östersundsposten och Länstidningen.

Länstyrelsen i Jämtlands län är förvaltare av naturreservatet.

Länstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas orörda.

Spontana bränder inom naturreservatets gränser bör släckas omedelbart.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättshavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Behövs bevakning med hänsyn till risken för ny brand men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Länstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön och djurlivet, till exempel:

- hänsynsregler enligt 2 kap. 3§ miljöbalken,
- fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- hundhållning enligt 16§ i lagen (2007:1150) om tillsyn av hundar och katter.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Jöran Hägglund. Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog även länsråd Susanna Löfgren, biträdande länsråd Bengt-Åke Strömquist, chef för områdesskydd och förvaltning Per Sander samt handläggare Caroline Westerlund, den sistnämnda föredragande.

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Jöran Hägglund
(beslutande)

Caroline Westerlund
(föredragande)

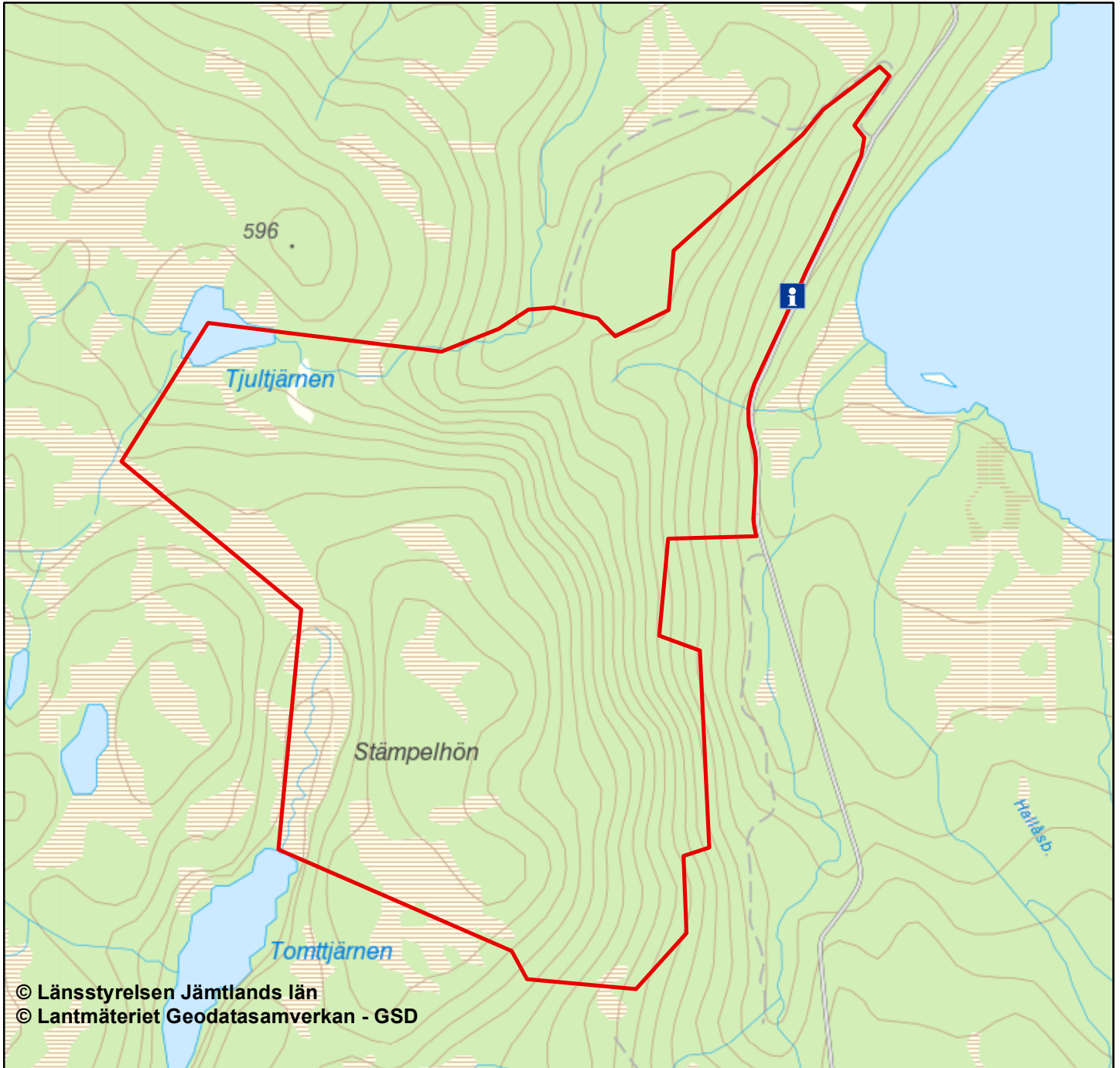
Beslutet godkänns av beslutande, föredragande tjänsteman och av samtliga deltagande, digitalt via beslutsfunktionen i ärendehanteringssystemet.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Underhåll av väg
4. Skötselplan
- 4a. Skötselplankarta

Naturreservatet Stämpelhön Beslutskarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

Teckenförklaring

- Informationstavla
- Naturreservatets gräns

0 250 500 1 000 m

Skala 1:15 000

Topografiska webbkartan

Naturreservatet Stämpelhön Översiktskarta

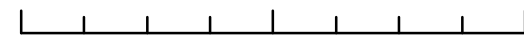

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

Teckenförklaring

 Naturreservatet Stämpelhön

0 2 500 5 000 10 000 m

Skala 1:150 000

Topografiska webbkartan

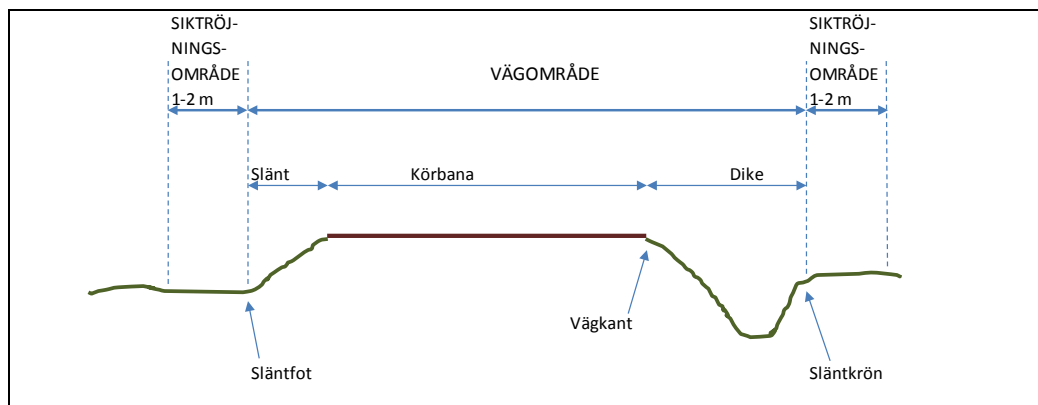
Bilaga 3

Underhåll av väg

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom till exempel dikning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

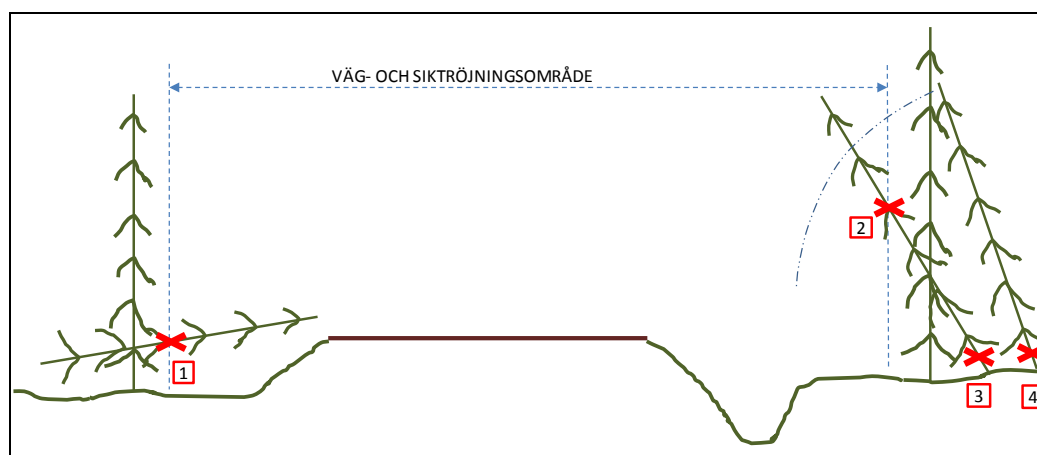
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det så kallade siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utän hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa så kallade farliga kantträd med mera, i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1). Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att fällda och/eller kapade träd, delar av träd med mera, skall kvarlämnas i terrängen. Dock alltid utanför gräns till det så kallade siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, skall väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, det vill säga i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden med mera som naturreservatet syftar till att skydda.

Inför större arbeten, till exempel efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, bör länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena.

Skötselplan för naturreservatet Stämpelhön

Innehållsförteckning

Skötselplan för naturreservatet Stämpelhön.....	1
BESKRIVNINGSDDEL.....	2
Syfte.....	2
Beskrivning av naturreservatet.....	2
Administrativa data	2
Områdesbeskrivning.....	2
Prioriterade bevarandevärden	4
Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer (ÅGP).....	4
PLANDEL.....	5
Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden	5
Skötselområde A – Näringsrik granskog och långsamväxande äldre granskog inklusive våtmarker - (203 hektar).....	6
Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden.....	7
Utmärkning av naturreservatets gräns.....	7
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	7
Övriga uppgifter.....	7
Uppföljning	7
Tillsyn.....	8
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	8
Källförteckning	8

BESKRIVNINGSDDEL

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald samt värdefulla naturmiljöer i ett större naturskogsområde med höga naturvärden knutna till näringsrik granskog, gammal, långsamväxande granskog och näringsrika sluttande kärr.

Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Beskrivning av naturreservatet

Administrativa data

Naturreservatets namn	Stämpelhön
Län	Jämtland
Kommun	Åre
Fastigheter	Del av Så 1:27 (ny fastighetsbeteckning vid fastighetsbildning)
Markägare	Staten via Naturvårdsverket
Areal	203 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Områdesbeskrivning

Naturreservatet är beläget cirka 27 kilometer nordväst om Åre, strax väster om vattendraget Häggsjön. Området är totalt 203 hektar stort varav cirka 170 hektar utgörs av produktiv skogsmark. Ungefär hälften av den produktiva skogsmarken ligger ovanför gränsen för fjällnära skog. Högsta höjden, cirka 650 meter över havet, är lågfjället Stämpelhön i områdets sydvästra del. Ned till de lägsta delarna i områdets östsluttning är höjdskillnaden cirka 200 meter. Berggrunden utgörs av de sedimentära bergarterna kalkfyllit och kalkförande glimmerskiffer. Jordarten är moig morän. I områdets högre liggande delar bryter hällar (berg i dagen) genom jordtäcket. Stämpelhöns västliga läge i förhållande till det norska havsklimatet framgår av årsmedelvärdet för nederbörden som är 900 mm för perioden 1961–1990.

Skogen utgörs av övervägande gran, men inslag av björk finns i hela området. Björk förekommer mera frekvent, upp mot toppen av Stämpelhön som fjällbjörkskog och vid myrarna i sydvästra delen av området. Spridda inslag av grövre sälg och rönn finns också. Granskogen är ungefär 100-160 år gammal. Äldre trädbestånd finns, främst på magrare marker i sydväst, där också hänglavar kan förekomma rikligt. Effekterna av gammal dimensionsavverkning syns tydligt i form av stor luckighet i skogen i de områden som har

lägre tillväxt. På marker med hög skoglig tillväxt och god förnygring är de synbara effekterna av dimensionsavverkningen betydligt mindre. Död ved förekommer fläckvis rikligt, mest i form av lågor (nedfallna träd). Stående död ved är mindre vanligt, men kan förekomma mera frekvent i områdets sydvästra del. Där är också inslaget av gamla överlevande träd och högstubbar av björk större. Trots det fjällnära läget har skogen i större delen av området en ovanlig hög tillväxt med grova träd och med ökande produktionstakt av död ved, som inom en snar framtid kommer att resultera i naturskog av ännu högre kvaliteter.

Fältvegetationen, framför allt i områdets östra del, domineras av högorter i så hög grad att man gärna vill benämna den som extrem högört. Kalkpåverkan är här också påtagligt stor. Dominerande kärlväxter är torta *Lactuca alpina* (S) och nordisk stormhatt *Aconitum lycoctonum subsp. septentrionale* (S). Under blötare förhållanden förekommer nordlundarv *Stellaria nemorum subsp. nemorum* (S) och kärrfibbla *Crepis paludosa* (S) mycket rikligt. Andra exempel på frekvent förekommande arter är smörboll *Trollius europaeus*, kransrams *Polygonatum verticillatum* (S), ormbär *Paris quadrifolia* (S), hässlebrodd *Milium effusum*, majbräken *Athyrium filix-femina* (S), fjällskära *Saussurea alpina* och fjällviol *Viola biflora*. I bottenskiktet är kranshakmossa *Rhytidiadelphus triquetrus* vanlig.

Våtmarkerna i väster och på höjdplatån vid Stämpelhöns topp är av typen fattiga starrkärr. På sluttande marker, i hela området, övergår våtmarkerna i näringsrika kärr. Områdets östsluttningar genomkorsas av dräneringsstråk i form av ängsartad mark till rikkärr. Förutom klassiska rikkärrsmossor är vanligt förekommande kärlväxter, exempelvis gräsull *Eriophorum latifolium* (S), tvåblad *Listera ovata* (S, F), fjällruta *Thalictrum alpinum*, svarthö *Bartsia alpina* och brudsporre *Gymnadena conopsea* (F). Andra exempel på spridda och kalkgynnade arter är sibirisk björnlöka *Heracleum sphondylium subsp. sibiricum* (S) och bruntåg *Juncus castaneus*.

Även om många av de äldre stående träden är förrötade finns det inte så mycket rödlistade vedssvampar – ännu. Den stora produktionen av död ved lär ändra på detta förhållande inom en snar framtid. Harticka *Inonotus leporinus* (NT) är mycket frekvent. Andra påträffade arter är rosenticka *Fomitopsis rosea* (NT), gränsticka *Phellinus nigrolimitatus* (NT), granticka *Phellinus chrysoloma* (NT) och rynkskinn *Phlebia centrifuga* (VU).

På de spridda, äldre och grövre lövträden av säl, björk och rönn förekommer en rad arter med regelbunden frekvens. Karakteristiska arter är korallblylav *Parmeliella triptophylla* (S), skinnlav *Leptogium saturninum* (S) och njurlavar *Nephroma spp.* (S). Exempel på noterade rödlistade arter, gynnade av lövträd, är lunglav *Lobaria pulmonaria* (NT), rosa skärelav *Schismatomma pericleum* (NT), skrovellav *Lobaria scrobiculata* (NT) och gryinig filtlav *Peltigera collina* (NT).

Det norska oceaniska klimatet och närheten till det stora vattendraget Häggsjön påverkar fuktighetsförhållandena i Stämpelhön. Detta gör att flera västliga (så kallade suboceaniska arter) är påträffade i området, exempelvis myrlilja *Narthecium ossifragum* och kavernularia *Cavernularia hulthenii* (NT).

Exempel på noterade fåglar är tretåig hackspett *Picoides tridactylus* (NT, N2) och lavskrika *Perisoreus infaustus*.

Förklaring: Rödlistade arter kategoriserade enligt ArtDatabanken 2015: EN - starkt hotad, VU - sårbar, NT - nära hotad. S - Signalart (Skogsstyrelsen (2013)). N2 – Arten ingår i Natura 2000 Art- och habitatdirektivet, F - Fridlyst eller skyddad av artskyddsförordningen.

Kulturhistoria och markanvändning

Modernt skogsbruk har ej bedrivits i området, men spåren efter gamla tiders dimensionshuggningar är förhållandevis stora. I områdets närhet finns det flera historiska kulturlämningar. Minst fyra olika kojlämningar kan ses. Strax sydväst om området finns en fäbodlämning, Nordervallen, där en husgrund kan ses. Inne i området finns rester av en gammal rastplats för Karolinerna bestående av rader av fyrkantiga gropar. Ytterligare påminnelse om gamla stridigheter finns en dryg kilometer söder om Stämpelhön, där ett stridsvärn ("ståvärn"), bestående av en kallmurad stenuppläggning, ligger i en dalsänka.

Rennäring

Naturreservatet ingår i område av riksintresse för rennäring och ingår i betesområdet för Kalls sameby.

Friluftsliv

Området används idag huvudsakligen som jaktmark. Friluftsliv i övrigt förekommer inte i någon betydande omfattning. Att området ligger lättillgängligt, nära Häggsjön, kan dock göra området intressant för friluftslivet.

Prioriterade bevarandevärden

- Näringsrik granskog och långsamväxande gammal granskog med riklig förekomst av gamla träd, torrträd och nedfallna träd i olika nedbrytningsstadier, samt de ved-, mark- och barklevande arter som är knutna till denna miljö.
- Näringsrika sluttande kärr med naturlig hydrologi, samt de mossor, kärlväxter, insekter och snäckor som är knutna till denna miljö.
- Upplevelsen av ett stort, ostört naturområde med stor känsla av "orördhet".

Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer (ÅGP)

Vid förvaltningen av naturreservatet ska särskild hänsyn tas till av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer. Inga sådana arter eller livsmiljöer är kända inom naturreservatet, men om Länsstyrelsen får ny kunskap om arter eller naturtyper berörda av ÅGP inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras, under förutsättning att de inte bryter mot naturreservatets syfte och föreskrifter.

PLANDEL

Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden

Naturreservatet består av ett enda skötselområde (A)

Skötselområde A -Näringsrik granskog

Skötselområde A – Näringsrik granskog och långsamväxande äldre granskog inklusive våtmarker - (203 hektar)

Beskrivning

Skötselområde A är 203 hektar stort och utgörs av cirka 170 hektar produktiv skogsmark. Av dessa utgörs 131 hektar av två skogliga värdekärnor med näringsrik granskog. Den största värdekärnan, grov högrötsgranskog med mycket hög bonitet, ligger i en brant östlig sluttning. Där det växer som bäst är granar med diametrar på 50-60 centimeter i brösthöjd inte mer än 90 till 100 år. Den andra värdekärnan, i en mindre västlig sluttning ned mot myrmarkerna i väst, består också av näringsrik granskog. Tillväxten är dock inte lika hög som i den östra värdekärnan. Den västra värdekärnan har däremot i högre grad strukturella värden i form av död ved och större lövinslag. På höjdplatån mellan de två värdekärnorna med näringsrik granskog råder fattigare förhållanden och här växer långsamväxande granskog. Naturvärdena här utgörs mer av strukturella värden, som gamla träd och stående och liggande död ved. Lövinslaget är förhållandevis litet, men sammanlagt finns det cirka 5 hektar som domineras av björk, mest i form av fjällbjörkskog. Cirka 30 hektar utgörs av våtmark, där näringsrika sluttande kärr dominerar. Cirka 5 hektar av våtmarkerna är trädbevuxna.

Bevarandemål

Skötselområdets struktur och sammansättning ska präglas av intern dynamik med förutsättningar för en kontinuerligt ökande förekomst av stående eller liggande döda träd i olika nedbrytningsstadier, samt de vedlevande mossor, lavar, svampar och insekter som är knutna till denna livsmiljö. Skogen ska domineras av gran, men innehålla betydande inslag av björk. Den näringsrika granskogen ska ha fortsatt naturlig hydrologi och kontinuitet av gamla träd, samt dess förekomst av närings- och kalkgynnade marksvampar, kärlväxter, insekter och snäckor. Våtmarkerna ska ha opåverkad hydrologi och kontinuitet av dess förekomster av närings- och kalkgynnade växter, svampar, snäckor och insekter. Bevarandemålet för våtmarken har fokus på de sluttande kärren, som med ständigt tillströmmande markvatten har naturliga förutsättningar att bibehållas öppna.

Målarealer för skötselområdets naturtyper

Naturtyp	Areal år 2017 (ha)	Målareal (ha)
Näringsrik granskog	131	131
Långsamväxande äldre granskog	34	34
Näringsrika sluttande kärr	30	30

Skötselåtgärder

- Inga skötselåtgärder är planerade. Skötselområde A ska få utvecklas genom naturlig intern dynamik. Om Länsstyrelsen får ny kunskap om arter eller naturtyper berörda av ÅGP inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras.

Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden

Stämpelhön är ett förhållandevis okänt utflyktsmål. Området nyttjas så vitt länsstyrelsen känner till endast i begränsad omfattning för jakt, utflykter och bärplockning. Genom att området nu ges naturreservatsstatus kommer områdets höga natur- och friluftslivsvärden bli mer kända, vilket kan innebära ett förändrat besöksstryck.

Bevarandemål

I anslutning till naturreservatet ska det finnas god information om naturreservatets naturvärden, samt om de bestämmelser som gäller för naturreservatet.

Skötselåtgärder

- Informationstavla för naturreservatet sätts upp inom naturreservatets gräns.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatet skall utmärkas i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselområde	Skötselåtgärder	Prio	När	Frekvens
Hela naturreservatet	Markering av naturreservatets gränser.	1	Inom 1 år	Återkommande vid behov
Friluftsliv	Uppsättning av informationstavla.	1	Inom 1 år	Återkommande vid behov

Övriga uppgifter

Uppföljning

En uppföljning av beskrivna bevarandemål ska ske för varje skötselområde för bedömning av områdets bevarandetilstånd. Uppföljningsarbetet anges och utförs av Länsstyrelsen eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare. Resultat från kommande uppföljning av bevarandestatusen kan eventuellt påkalla en revidering av skötselplan och målandikatorer. Målandikatorer för uppföljning av bevarandemålen för naturreservatets skötselområden anges i ett särskilt dokument kallat uppföljningsplan och beslutas om separat.

Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för fortlöpande tillsyn av att naturreservatets föreskrifter efterlevs.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltningen bekostas av Naturvårdsverket genom skötselanslag för biotopvårdande åtgärder, utmärkning av reservatets gränser, områdestillsyn samt löpande underhåll.

Källförteckning

Tryckta källor

- Lundqvist, J, 1969: Jordartskarta över Jämtlands län, skala 1:200 000. Sveriges geologiska undersökning, serie nr: Ca 45
- Lundqvist T, 1984: Karta över berggrunden i Jämtlands län utom förevarande Fjällsjö k:n, skala 1:200 000. Sveriges geologiska undersökning, serie nr Ba 31
- Naturvårdsverket 2008. Planering av naturreservat – vägledning för beskrivning, indelning och avgränsning. Naturvårdsverkets Rapport 5788.
- Naturvårdsverket 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Naturvårdsverkets Rapport 6379.
- Naturvårdsverket 2013. Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden. Naturvårdsverket Rapport 6561.
- Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2005, reviderad 2017. Nationell strategi för formellt skydd skog.
- Skogsstyrelsen 2000. Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer.
- Sveriges Geologiska Undersökning 1984. Karta över berggrunden i Jämtlands län utom förevarande Fjällsjö k:n.
- Åre kommun 1991. Kommuntäckande översiktsplan, Åre kommun, Jämtlands län.
- Åre kommun 2010. Vindkraft i Åre kommun- tillägg till översiktsplan.
- Åre kommun 2016. Översiktsplan Åre kommun

Källor på internet

- Artdatabanken och Naturvårdsverket. Artportalen. www.artportalen.se.
- Naturvårdsverket. Vägledning för arbetet med att bilda naturreservat. <http://naturvardsverket.se/sv/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddade-omraden/Process-att-bilda-naturreservat/#planera>
- Riksantikvarieämbetet. Fornminnesregistret. Fornsök www.raa.se/cms/fornsok/start.html.
- Sametinget. Underlag för planer. www.sametinget.se. Kartor över Riksintresse, strategiska platser och årstidsland
- Skogsstyrelsen. Nyckelbiotoper och objekt med naturvärden. Skogsdataportalen <http://skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se/Skogsdataportalen/>
- Skogsstyrelsen. Signalarter. www.skogsstyrelsen.se/Myndigheten/Skog-och-miljo/Biologisk-mangfald/Signalarter/
- Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Rödlstade arter i Sverige. www.artfakta.se.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Ej tryckta källor

Berggrundsdata över Jämtlands län, hämtad från SGUs berggrundsdatabas 2017-05-25. ©

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Jordartsdata över Jämtlands län, hämtad från SGUs jorddatabas 2017-05-25. © Sveriges
geologiska undersökning (SGU)

Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsens artdatabas.

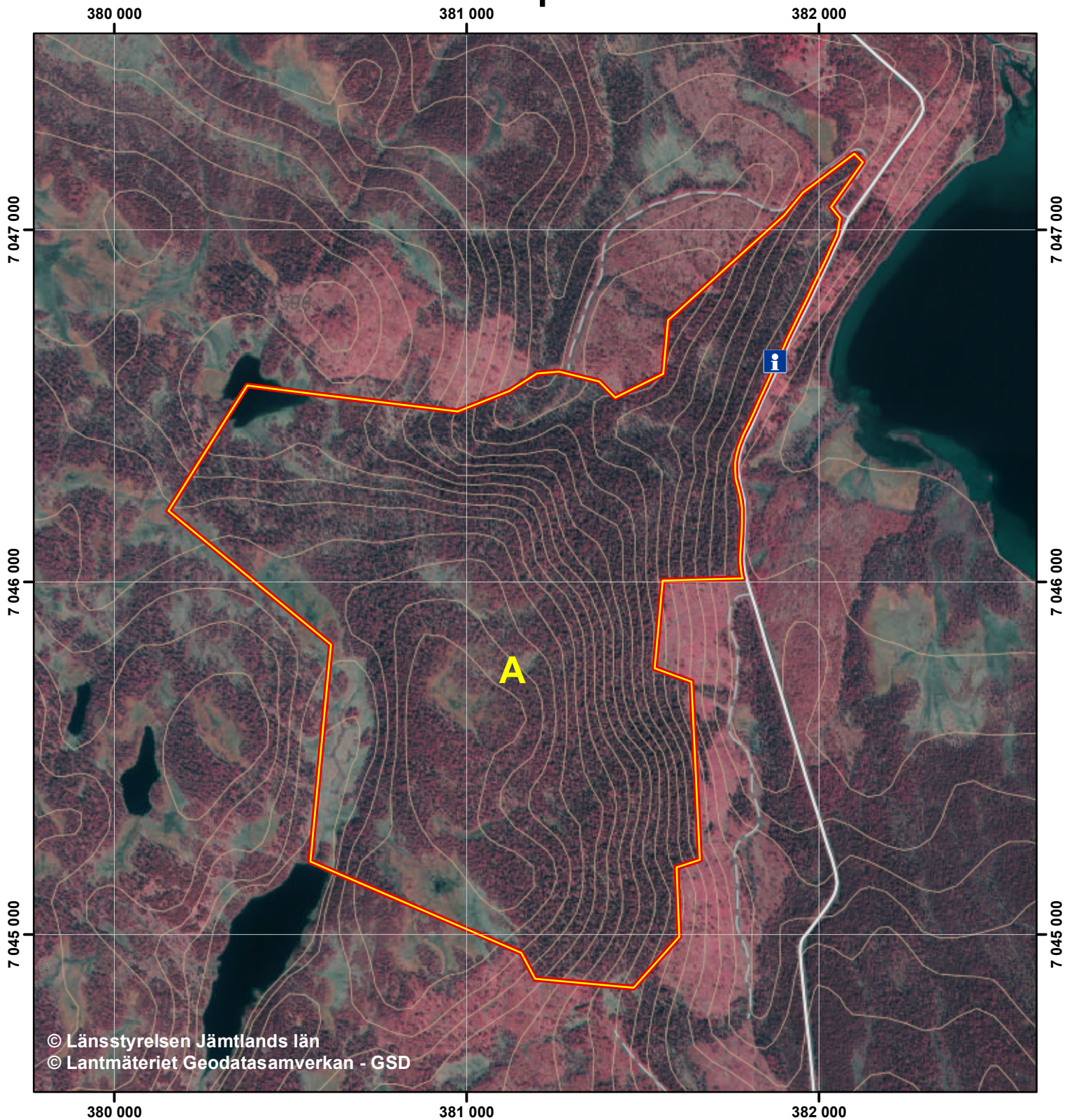
Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsens naturvärdesinventeringar.

Foton: Carl-Johan Wikström, Länsstyrelsen Jämtlands län

Naturreseptet Stämpelhön Skötselplankarta

Teckenförklaring

- Informationstavla
- Skötselområde A - Fri utveckling
- Naturreseptets gräns

0 250 500 1 000 m

Skala 1:15 000

SWEREF 99 TM Ortofoto IR © Lantmäteriet

